

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Riksförbund
105 33 Stockholm

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Buctril EC 225

1 Beslut

Kemikalieinspektionen avslår ansökan om dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlet Buctril EC 225.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens för nedanstående ändamål den 1 februari 2019.

Sökande	Lantbrukarnas Riksförbund 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Buctril EC 225
Verksamma ämnen	Bromoxinil
Funktion	Herbucid
Sökt användningsområde	Mot örtogräs i yrkesmässiga odlingar av kepalök på friland

Matlök eller kepalök (*Allium cepa*), nedan kallad "lök", är den vanligaste odlade lökväxten. Hit räknas både gul och röd lök.

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

2.1.1 Sökandens beskrivning av faran

Lök gror och växer långsamt vilket gör att den har en mycket dålig konkurrenskraft mot ogräs. Det är därför viktigt att hålla ogrästrycket så lågt som möjligt i en lökodling i stort sett under hela växtperioden. De svåraste problemogräsen är korsört, baldersbrå, bägarnattskatta och trampört. Sökanden anger också andra ogräs som är besvärliga, såsom åkerbinda och viol. Odlarnas utmaning är att få tillräcklig effekt mot ogräsen utan att löken blir skadad av ogräsbekämpningsmedlet. Förutsättningarna för ogräsbekämpning i odlingar av lök innebär att odlarna behöver tillgång till flera olika ogräsmedel för att effektivt kunna bekämpa olika ogräsarter. Faran för odlingen uppstår, därför att tillgängliga preparat inte räcker till för att bygga en strategi mot alla ogräs. Det behövs enligt sökanden ett ytterligare preparat för att förstärka effekten mot problemogräs, och det är här som Buctril EC 225 kommer på plats.

Utan Buctril EC 225 blir följderna lägre skörd och sämre kvalitet på produkten, vilket äventyrar odlingens konkurrenskraft och överlevnad. Skörden reduceras med mellan 10% och 30 % utan tillgång till Buctril EC 225. Förutom de lägre skördarna blir storleksfördelningen på löken påverkad genom att andelen liten lök ökar. Liten lök ger ett lägre pris på marknaden. En normal skörd av lök beräknas idag till ca 50 ton per hektar. En skördereducering på 10% innebär en skördeförlust på 5 ton. Skördereduktionen kan bli betydligt större om det förekommer en stor mängd ogräs, till exempel de vanligt förekommande ogräsen bägarnattskatta, viol och korsört.

2.1.2 *Sökandens beskrivning av alternativ*

Det finns sex godkända produkter som får användas mot örtogräs i odlingar av lök. De produkterna är Diqua, Reglone, Boxer, Fenix, Lentagran och Goltix WG. Därutöver namnger sökanden produkter som innehåller glyfosat som verksamt ämne. De här produkterna används i mycket låga doser i täta behandlingar för att ”nöta ut” ogräsen utan att skada grödan. Dagens situation med preparat som inte är lika selektiva som tidigare godkända Stomp SC och Totril kräver en annan ogrässtrategi med högre risktagande. Idag saknas de verktyg som krävs för att lösa situationen mot en rad ogräs. De nu godkända produkterna används oftast tillsammans i en ogrässtrategi där produkterna förstärker varandra.

Mot problemogräsen bägarnattskatta, korsört, baldersbrå och trampört i lök, finns idag inga effektiva och ekonomiskt hållbara alternativ att avvärja faran med, medan det finns alternativ mot örtogräs generellt.

2.1.3 *Sökandens beskrivning av hur de försökt hitta alternativ till Buctril EC 225 och varför den produkten identifieras som det bästa alternativet*

De andra länderna i norra Europa är de som främst konkurrerar på den svenska marknaden vad gäller lök. I dessa länder finns minst en produkt innehållande bromoxinil, det verksamma ämnet i Buctril EC 225, eller pendimetalin, det verksamma ämnet i Stomp SC, godkända för användning mot örtogräs i odling av lök. Inom Sverige finns ingen godkänd produkt med något av dessa verksamma ämnen. Av detta skäl är odlarna i Sverige i stort sett ensamma om att söka alternativ till bekämpningsstrategier utan pendimetalin eller bromoxinil.

I Sverige har odlarna i samarbete med LRF försökt hitta strategier utan dessa medel. Det har skett genom att man testat godkända produkter i varierade doser och i kombination med andra produkter, i så kallade strategiförsök eller strategiprojekt, där Minor Use-projektet är det ledande. Projektet startade 2007 och drivs av LRF för att utveckla och säkra växtskyddsmedel för grödor som odlas i mindre omfattning. Andra preparat som kan användas före lökens uppkomst är mer riskabla med tanke på risken för att skada löken. Därför är behovet av ett effektivt och selektivt bekämpningsmedel under lökens uppkomst större än i konkurrentländerna. Att odla lök utan Stomp SC eller Buctril EC 225 är mycket svårt och sker enligt sökanden inte i något annat land än i Norge. Att använda sättlök, som sker i några andra länder, är inte ett alternativ för merparten av den svenska odlingen, eftersom den metoden är dyr. Den metoden gör det inte heller möjligt att lagra sättlöken lika länge som sådd lök. Metoden innebär också en risk för införsel av nya sjukdomar. När sättlök används i Sverige är det enbart för att få en tidig produktion. De möjligheter som

finns att hitta en effektiv produkt är mycket begränsade. Därför är en bromoxinilprodukt, såsom Buctril EC 225, det bästa alternativet i nuläget.

2.1.4 Sökandens beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens

Det finns begränsade möjligheter att hitta alternativ till de tidigare godkända växtskyddsmedlen Stomp SC och Totril. Godkännandet för bromoxinil, som är det verksamma ämnet i Buctril EC 225, sträcker sig till 31 juli 2019. Innehavaren för växtskyddsmedlet avvaktar därför ett eventuellt förnyat godkännande för ämnet innan en ansökan om ömsesidigt erkännande för Buctril EC 225 är aktuell. LRF hade räknat med att en ansökan om ömsesidigt erkännande skulle ha lämnats in redan till säsongen 2018. Det verksamma ämnet i Stomp SC, pendimetalin, har fått fortsatt godkännande inom EU men innehavaren har inte för avsikt att ansöka om någon form av godkännande för medlet i Sverige.

Det finns andra godkända medel men dessa är för få för att man ska kunna ge råd om en säker strategi. Om något av problemogräsen bågarnattskatta, trampört, åkerbinda eller baldersbrå förekommer blir effekten otillräcklig. Godkännandet av Goltix WG har hjälpt upp situationen så till vida att det finns ett ytterligare verktyg, och man behöver inte förbruka en av de möjliga bekämpningarna före lökens uppkomst. Medlet behöver dock en blandningspartner och det är inte effektivt mot bågarnattskatta, trampört och åkerbinda.

Mekanisk bearbetning är inte tillräckligt effektiv och skonsam för löken för att klara alla ogräs.

Strategiförsök inom projektet Minor Use har pågått sedan 2009 med syfte att finna nya effektiva ogrässtrategier i lök genom att testa växtskyddsmedel som redan är godkända i andra grödor på den svenska marknaden eller medel som är på väg att godkännas. Inriktningen har varit att hitta alternativ till både Stomp SC och Totril. Försöken har gett intressanta resultat men det är fortfarande inte möjligt att använda dem i praktisk skala fullt ut då de effektiva alternativen har gett allvarliga skador på löken, medan de alternativ som inte skadar löken haft otillräcklig effekt mot ogräsen. Erfarenheten har visat att det tar lång tid att bygga upp säkra strategier. Sökanden hänvisar till en rad initiativ med bekämpningsstrategier som genomförts utan att man lyckats nå genombrott i ansträngningarna att komma ifrån behov av Buctril EC 225. 2018 har även en screening med ett stort antal herbicider genomförts och nya produkter har prövats i strategier.

Generellt har växtföljden en viss betydelse, såsom att det är viktigt att bekämpa problemogräsen i övriga grödor i växtföljden där det finns större utbud av växtskyddsmedel och större möjligheter för mekanisk bekämpning. Det är även angeläget att ha en variation av höst- och vårsådda grödor för att missgynna uppförökning av vissa ogräs. Kort sommarträda efter till exempel färskpotatis har effekt mot att reducera exempelvis populationen nattskattor. Den jord, där man kan odla lök, är begränsad eftersom den måste vara stenfri och möjlig att komma ut på tidigt på våren, vilket i sig begränsar var lök kan odlas.

Försök med integrerad bekämpning har utförts under många år. Mekanisk bekämpning kan bekämpa ogräset mellan raderna, men ogräset i lökraden går inte att komma åt, vilket är det som påverkar löskörden mest.

Vad gäller användning av såbädd, förgrovt frö och plantlök finns begränsade möjligheter. Förgrovt frö kan dock under vissa år, speciellt när det är kallt, ge en jämnare och snabbare uppkomst. Vad gäller plantlök medför det höga kostnader, då det kräver dyra investeringar i specialmaskiner.

Sammanfattningsvis menar sökanden att det inte är möjligt att med idag godkända växtskyddsmedel anvisa en säker ogrässtrategi till lökodlingen som bekämpar huvuddelen av ogräsfloran utan att ge skador på grödan. Framförallt skulle det behövas något ytterligare medel som kan användas som bladherbicid. Fortsatta försök och ansträngningar för att kunna få ett godkännande för något ytterligare medel i kombination med det som nu är godkänt kommer att ske. Ytterligare försök behöver göras för att försöka utveckla kombinationen av kemisk och mekanisk bekämpning.

2.2 Samråd med Livsmedelsverket

Vi har samrått med Livsmedelsverket i fråga om konsumentskydd. Livsmedelsverket bedömer att den rekommenderade användningen inte bör ge upphov till resthalter över de idag gällande EU-gränsvärdena (MRL) för bromoxinil i lök. Användningen av Buctril EC 225 enligt sökt användning förväntas därmed inte ge upphov till resthalter som utgör någon risk för konsumenter.

2.3 Tidigare dispenser

Dispens för Buctril EC 225 har meddelats vid två tidigare tillfällen.

Diariernr	Beskrivning
H16-07921	<i>Beslutsdatum:</i> 2017-02-01. <i>Användningsområde:</i> Mot örtogräs i odlingar av kepalök. <i>Sökande:</i> LRF. <i>Tidsperiod för dispensen:</i> 2017-03-15 till och med 2017-06-30.
H18-02994	<i>Beslutsdatum:</i> 2018-02-12. <i>Användningsområde:</i> Mot örtogräs i odlingar av kepalök. <i>Sökande:</i> LRF. <i>Tidsperiod för dispensen:</i> 2018-03-14 till och med 2018-06-29.

2.4 Godkännandevillkor för verksamt ämne

Det verksamma ämnet bromoxinil är godkänt till och med 31 juli 2019¹. En förnyad utvärdering av ämnet pågår.

¹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/917 av den 27 juni 2018 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller förlängning av godkännandeperioderna för de verksamma ämnena alfacypermetrin, beflubutamid, benalaxyl, bentiavalikarb, bifenazat, boskalid, bromoxinil, kaptan, karvon, klorprofam, cyazofamid, desmedifam, dimetoat, dimetomorf, dikvat, etefon, etoprofos, etoxazol, famoxadon, fenamidon, fenamifos, flumioxazin, fluoxastrobilin, folpet, foramsulfuron, formetanat, Gliocladium catenulatum stam: J1446, isoxaflutol, metalaxyl-M, metiokarb,

Av beslutet om godkännandet av bromioxonil framgår att medlemsstaterna vid den samlade bedömningen av ansökningar om produktgodkännande bör ta särskild hänsyn till skyddet av fåglar och vilda däggdjur, i synnerhet om ämnet används vintertid, samt vattenlevande organismer. Villkoren för användning ska vid behov omfatta riskreducerande åtgärder.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009². Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärjas på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

Sökanden har inkommit med en dispensansökan för Bucril EC 225 för tredje året i rad. Dispens för användning mot ogräs i odling av lök har beviljats två gånger tidigare. Det största behovet för Bucril EC 225 uppges vara mot särskilda problemogräs så som korsört, baldersbrå, bägarnattskatta och trampört. Med problemogräs avses sådana ogräs som det är svårt att bekämpa med nu godkända växtskyddsmedel och metoder.

3.2.1 *Kemikalieinspektionens bedömning av om det föreligger ett särskilt fall*

Dispens får endast beviljas om det rör sig om ett särskilt fall. I det aktuella fallet rör det sig om en fara som kunnat förutses av sökanden. Behov av bekämpning av vissa örtogräs har funnits länge och dessutom har LRF sökt och beviljats dispens för samma användningsområde och gröda de senaste sju åren. Fram till 2016 avsåg dispenserna växtskyddsmedlet Stomp SC och sedan år 2017 har ansökningarna avsett Bucril EC 225. LRF har i sin ansökan inte anfört något som tyder på att det i den aktuella situationen skiljer sig från tidigare gånger då man ansökt om dispens. Kemikalieinspektionen bedömer därför att det inte rör sig om ett sådant särskilt fall som dispensmöjligheten är avsedd för.

3.2.2 *Kemikalieinspektionens bedömning av om det föreligger en fara*

Syftet med dispens är att kunna avvärja en fara, vilken utgör en nödsituation på växtskyddsområdet.

Generellt utgör ogräsen en fara för växtproduktionen genom att konkurrera med löken om utrymme, växtnäring, ljus och vatten. Därigenom försvårar ogräsen

metoxifenozyd, metribuzin, milbemektin, oxasulfuron, Paecilomyces lilacinus stam: 251, fenmedifam, fosmet, pirimifosmetyl, propamokarb, protiokonazol, pymetrozin och S-metolaklor.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

etablering av lök, vilket leder till att både kvantiteten och kvaliteten av skördad lök blir sämre. Sökanden uppskattar skördeförlusten till mellan 10% och 30% utan tillgång till Buctril EC 225, då odlarna samtidigt har tillgång till de nu godkända ogräsbekämpningsmedlen. Generellt skulle en skördeförlust på 30% kunna utgöra en fara för växtproduktionen. De aktuella problemogräsen bedöms därför kunna utgöra en sådan fara som avses i artikel 53.

3.2.3 *Kemikalieinspektionens bedömning av om faran kan avvärijas på något annat rimligt sätt*

En förutsättning för att dispens ska kunna medges är att sökanden visar att dispens för Buctril EC 225 framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärijas på något annat rimligt sätt.

Det finns godkända produkter för användning mot örtogräs i odlingar av lök i Sverige. Det rör sig bland annat om Diqua, Reglone, Boxer, Fenix, Lentagran, Goltix WG samt ett antal glyfosatmedel. Sökanden menar att dessa medel inte är effektiva eller ekonomiskt hållbara alternativ att avvärja den fara som problemogräsen bägarnattskatta, korsört, baldersbrå och trampört utgör i odling av lök. Vidare finns växtskyddsmedel godkända inom norra Europa med de verksamma ämnen som sökanden beskrivit som effektiva mot de nämnda ogräsen. Det rör sig bland annat om Stomp SC, som enligt sökanden skulle kunna användas med god effekt mot de aktuella problemogräsen. Sökanden har inte ansökt om ömsesidigt erkännande av någon av dessa produkter, trots att det skulle kunna utgöra en långsiktig lösning på det återkommande problem som de aktuella ogräsen utgör.

Under tiden som sökanden ansökt om dispens för Stomp SC respektive Buctril EC 225 har sökanden försökt hitta alternativ genom strategiförsök av ett antal växtskyddsmedel. Sökanden har än så länge inte lyckats med några genombrott i sina strategier.

Vidare har Kemikalieinspektionen bett sökanden svara på hur växtföljd, såbädd, förgrovt frö och plantlök kan användas för att undvika att faran uppstår. Sökanden uppger att växtföljden har en viss betydelse men har inte lämnat någon redogörelse för vilka och i vilken utsträckning som faran kan eller inte kan avvärijas med rätt växtföljd och användning av godkända bekämpningsmedel. Avseende såbädd, förgrovt frö och plantlök har sökanden uppgett att det finns begränsade möjligheter att avvärja faran men har inte utvecklat på vilket sätt. Kemikalieinspektionen bedömer därför att det inte är helt visat att faran inte kan avvärijas på annat sätt.

3.3 **Slutsats**

Dispensförfarandet tjänar till att hantera faror som uppkommer sällan och därmed inte kan förutses. Om en sådan fara utgör ett återkommande problem, ska dispensförfarandet inte användas för att åstadkomma en lösning på problemet. Det är rimligt att inför en upprepad dispensansökan ställa högre krav på sökanden att visa att denne utarbetat en strategi och vidtagit tillgängliga åtgärder för att undvika en upprepad dispens. Förfarandet är inte avsett att säkerställa att det ur bekämpnings-synpunkt effektivaste bekämpningsmedlet ska kunna användas.

LRF har ansökt om och beviljats dispens för användning mot örtogräs i odling av lök i Sverige sedan 2010. Under den tid som dispens beviljats har LRF informerats om behovet att hitta en annan strategi för att lösa problemet med örtogräs i odling av lök. När ansökan om dispens för Stomp SC avslogs år 2016 var LRFs lösning att fortsätta ansöka om dispens, men för ett annat växtskyddsmedel. Sökanden har utfört strategiförsök för att hitta kombinationer av olika redan godkända växtskyddsmedel i syfte att komma bort från behovet av dispens. Dessa försök har pågått under flera års tid utan att behovet av dispens har upphört. Under den period som dispens beviljats har sökanden inte gjort någon ansats att ansöka om ömsesidigt erkännande för någon av de produkter som beskrivits som effektiva mot de aktuella ogräsen.

Kemikalieinspektionen bedömer att de aktuella ogräsen kan utgöra en sådan fara som är avsedd att hanteras med dispensförfarandet.

Sökanden har inte visat att det föreligger ett särskilt fall eller att faran inte skulle kunna avvärijas på något annat rimligt sätt.

Mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan finner Kemikalieinspektionen att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 inte är uppfyllda. Ansökan ska därför avslås.

4 Upplysningar

Om produkten är godkänd i en annan medlemsstat inom EU finns det möjlighet för innehavaren att ansöka om produktgodkännande i Sverige genom ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009. Under vissa förutsättningar finns samma möjlighet för till exempel jordbruksorganisationer.

Om produkten redan är godkänd i Sverige för viss användning finns möjlighet att ansöka om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordning (EG) nr 1107/2009.

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar